

“ เอื้องหมายนาต่าง ”

ชื่อวิทยาศาสตร์ :

Cheilocostus speciosus (J.Koenig) C.D.Specht

วงศ์ : Costaceae

ลักษณะเด่น : ใบเดี่ยว รูปรีแกมขอบขนาน ปลายเรียวแหลม โคนเป็นกาบหุ้มลำต้น แผ่นใบสีเขียวเข้ม บริเวณขอบเกือบถึงกลางใบสีเหลือง ดอกเป็นช่อแน่น ออกตามยอดหรือปลายกิ่ง ดอกสีขาว กลีบเลี้ยงสีเขียวอ่อนปนน้ำตาลแดง

การใช้ประโยชน์ :

ปลูกเป็นไม้ประดับสวน

“ เอื้องหมายนาใบกำมะหยี่ ”

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Costus malorteanus* H. Wendl.

วงศ์ : Costaceae

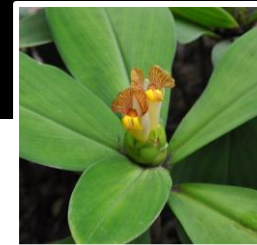
ลักษณะเด่น : เป็นพืชเตี้ยสูงไม่เกิน 1 เมตร มีก้านสั้นมาก

ใบเป็นแผ่นขนาดใหญ่ มีขนละเอียดปกคลุมผิวใบด้านบนเหมือนกำมะหยี่ ช่อดอกค่อนข้างยาว กาบสีเขียว กลีบดอกมีสีเหลืองถึงขาวอมเหลือง มีแถบสีน้ำตาลแดงถึงน้ำตาล กลีบปากสีเหลือง

การใช้ประโยชน์ :

ปลูกเป็นไม้ประดับ ตกแต่งสวน
สรรพคุณทางยา

เหง้า ช่วยต้านโรคเบาหวาน
และมีฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระ

“ เอื้องหมายนาดอกชมพู ”

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Costus fissiligulatus*

วงศ์ : Costaceae

ลักษณะเด่น : ใบมีสีเขียวและรูปไข่แคบ เรียงเป็นเกลียวบนลำต้น ช่อดอกออกที่ปลายกิ่ง ดอกเป็นรูปไข่ถึงกลม กลีบเลี้ยงมีสีเขียว กลีบดอกเป็นรูปแตรสีชมพู ตรงโคนกลีบด้านในมีแต้มสีเหลือง

การใช้ประโยชน์ :

ปลูกเป็นไม้ประดับ

“ การนำพืชเข้าปลูกในพื้นที่สวนพฤกษศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ”

.....
ปีงบประมาณ 2566

อพ.สธ.-มรภ.พระนคร

จัดทำโดย : วชิราภรณ์ ฟูพันธ์, อัญชลี นิลสุวรรณ, ธงชัย ชำมี และคณะ

พืชสมุนไพรรดับขิง

Zingiberales

“ เอื้องหมายนาดอกขาว ”

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Hellenia speciosus* (Koen.) Sm.

วงศ์ : Costaceae

ลักษณะเด่น : ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปวงรีแกมขอบขนานหรือรูปใบหอก ดอกช่อ ออกที่ปลายกิ่ง กลีบดอกสีขาว ตรงกลางดอกมีแต้มสีเหลืองหรือชมพู

การใช้ประโยชน์ :

ปลูกเป็นไม้ประดับ เหง้า ขับปัสสาวะ
แก้บวม น้ำ แก้ตกขาว ทั้งต้น สมานมดลูก
รักษาอาการปวดมวนในท้อง
แก้โรคกระเพาะอาหาร

“ เปราะป่า ตูบหมุบ ”

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Kaempferia marginata* Carey

วงศ์ : Zingiberaceae

ลักษณะเด่น : ใบ 2 - 3 ใบ แผ่ราบกับพื้นดิน รูปกลมแกม

รูปไข่ สีเขียว ขอบใบสีแดงคล้ำ มีขนอ่อนบริเวณท้องใบ ช่อดอก
ออกเป็นช่อตรงกลางระหว่างใบ กลีบดอกและสเต็มสีแดง กลีบ
ปากสีขาวมีแต้มสีม่วงที่โคนกลีบ

การใช้ประโยชน์ : ใบ เป็นยาขับเสมหะ

รับประทานเป็นผักสด หรือผสมในอาหารเพื่อเพิ่ม
ความหอม เหง้า แก้อักเสบเนื่องจาก
แมลงสัตว์กัดต่อย แก้ลมพิษ แก้หัว
ขี้ลม แก้โรคกระเพาะอาหาร

“ เข้าพรรษา หงส์เหิน ”

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Globba winitii* C.H. Wright

วงศ์ : Zingiberaceae

ลักษณะเด่น : ลำต้นเหนือดิน เป็นกลุ่มกอ กาบใบเรียงตัวกันแน่น

ทำหน้าที่เป็นต้นเทียมดิน ใบเดี่ยวรูปหอก ออกเรียงสลับ ซ้ายขวา
เป็นสองแถว ดอกออกเป็นช่อแทงออกมาจากยอดของลำต้นเทียม
ช่อดอกมีลักษณะอ่อนช้อย สวยงาม ก้านดอกย่อยเรียงอยู่โดยรอบ
ประกอบด้วยดอกจริง 1-3 ดอก มีสีเหลือง
คล้ายรูปตัวหงส์กำลังเหินบิน

การใช้ประโยชน์ :

เหง้า ใช้ในการรักษาอาการคันตามผิวหนัง
ดอก ใช้ในประเพณีตักบาตรดอกไม้ ในวัน
เข้าพรรษาของจังหวัดสระบุรี

“ กระเจียวแดง ”

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Curcuma angustifolia* Dalzell & A.Gibson

วงศ์ : Zingiberaceae

ลักษณะเด่น : ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปใบหอกแคบ ช่อดอกเกิด
กลางกลุ่มใบ หรือเกิดจากเหง้า บางครั้งออกดอกก่อนมีใบใหม่ กลีบ
ดอกสีขาวอมชมพูถึงแดง กลีบปากสีเหลืองอ่อน มีแถบสีเหลืองเข้ม

การใช้ประโยชน์ :

ดอก ลวกกินเป็นผัก มีรสเผ็ดร้อน
มีกลิ่นหอม ใช้เป็นยาขับลมใน
กระเพาะอาหาร
เหง้า ใช้เป็นยาแก้ปวดเมื่อย
หนองอ่อน ใช้เป็นยาสมานแผล

“ ขมิ้นชัน ”

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Curcuma longa* L.

วงศ์ : Zingiberaceae

ลักษณะเด่น : ลำต้นเหนือดินคือกาบ
ก้านใบที่เรียงซ้อนกันเป็นลำต้นเทียม
ใบเดี่ยวรูปหอกยาวเรียว ช่อดอกมีรูปร่าง
แบบทรงกระบอกหรือรูปกรวย ใบ
ประดับมีสีเขียวอ่อนหรือสีขาว กลีบดอก

สีเหลืองอ่อน ตรงปลายช่อดอกมีสีชมพูอ่อน เหง้ามีสีเหลืองอมส้ม

การใช้ประโยชน์ :

เหง้า เป็นส่วนผสมในเครื่องแกง ช่วยเจริญอาหาร แก้ท้องอืดเพื่อ
ใช้ภายนอก ช่วยลดอาการฟกช้ำบวม แก้ปวดข้อ
สมานแผลสดและแผลถลอก

“ ข่าน้ำ กะลา ”

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Alpinia nigra* (Gaertn.) Burtt

วงศ์ : Zingiberaceae

ลักษณะเด่น : ลำต้นเหนือดินสูง 1.5-3 เมตร ใบเดี่ยว เรียง
สลับระนาบเดียว รูปใบหอก ดอกออกเป็นช่อ แตกแขนงที่ปลายยอด
ดอกย่อยมีกลีบดอกสีขาว มีลายเส้นตามขวาง เหง้าใต้ดินและเมล็ดมี
กลิ่นหอม

การใช้ประโยชน์ :

หนองอ่อนและช่อดอก นำมารับประทาน
สดกับน้ำพริก ใช้ประกอบอาหารพื้นบ้าน
เหง้า ใช้เป็นเครื่องเทศ ใช้พอกแผลแก้คัน
คันตามผิวหนัง

“ ขมิ้นอ้อย ”

ชื่อวิทยาศาสตร์ :

Curcuma zedoaria (Christm.) Roscoe

วงศ์ : Zingiberaceae

ลักษณะเด่น :

ใบเป็นรูปใบหอกแกมรูปขอบขนาน ผิวใบ
นูนตามลายของเส้นใบ ผิวใบด้านหน้าเรียบ ด้านท้องใบมีขนนุ่ม
เล็กน้อย ดอกเป็นช่อรูปทรงแท่งกระบอก มีใบประดับและดอกเป็นสี
ขาวหรือสีเหลืองอ่อน ปลายของช่อดอกจะเป็นสีชมพูหรือสีแดงอ่อน
เหง้ามีกลิ่นฉุนขึ้นมาเหนือดินเล็กน้อย เหมือนเจดีย์ทรงกลมสูงหลายชั้น
เนื้อในสีเหลือง กลิ่นฉุนน้อยกว่าขมิ้นชัน

การใช้ประโยชน์ : เหง้า แก้ไข้ขับเสมหะ ขับลม ขับปัสสาวะ
พอกแก้ฟกช้ำบวม แก้เคล็ดอักเสบ บรรเทาอาการ
ปวด รักษาอาการเลือดคั่ง

